

Best Supply Chain Practice 12

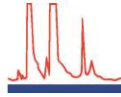
Doorgeven ongewone voorvallen

1. Doel van deze best practice

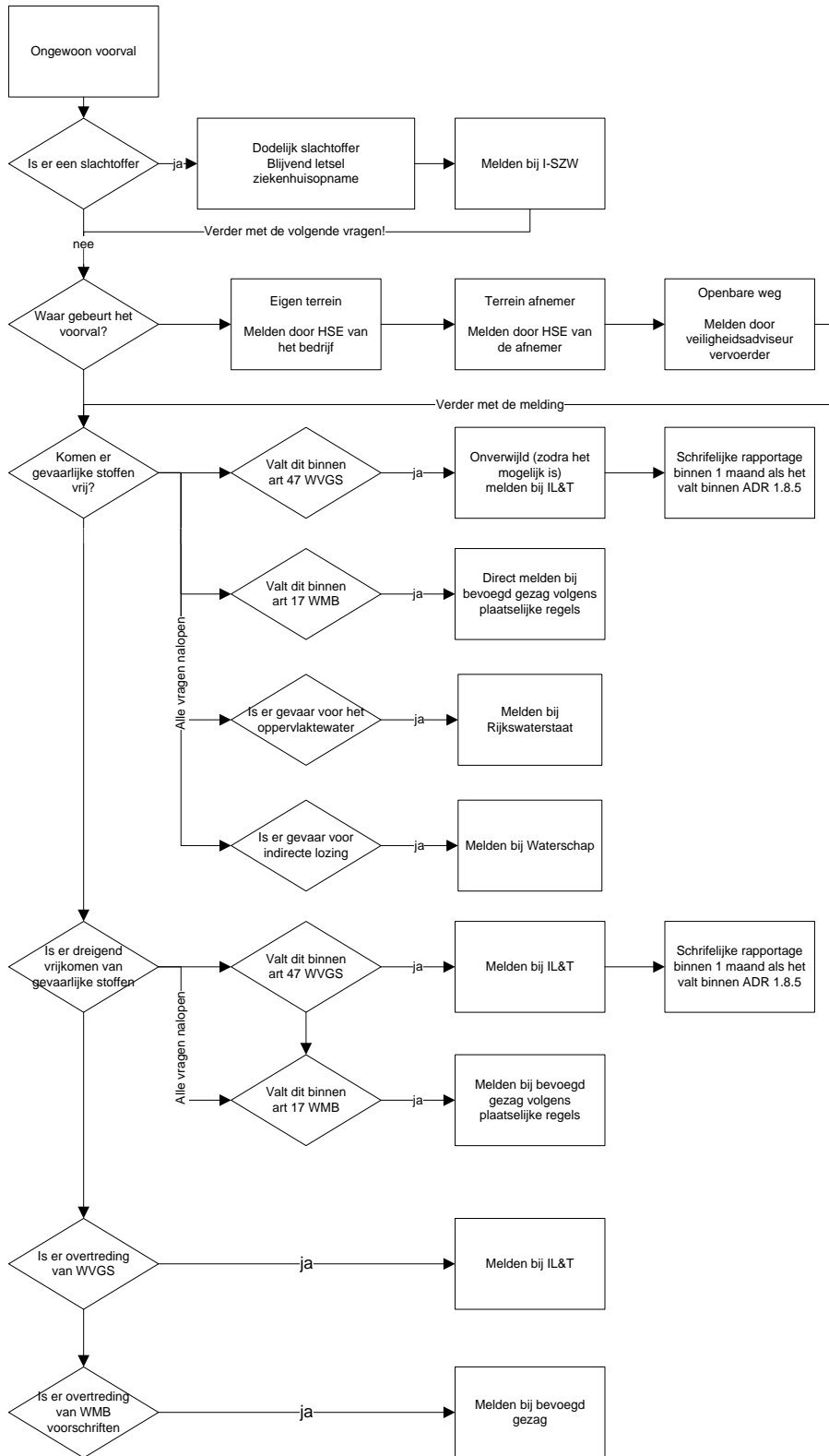
Het is vaak niet duidelijk wie, wanneer, waar (dreigende) ongewone voorvallen met gevaarlijke stoffen moet doorgeven. De Commissie Milieu en Veiligheid van het VHCP heeft daarom het initiatief genomen dit te verhelderen in samenwerking met de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Het Ministerie van Infrastructuur & Milieu heeft financieel bijgedragen.

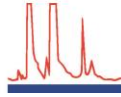
Het stroomschema op de volgende pagina geeft een overzicht van de verschillende ongewone voorvallen met daarbij wie welke instantie moet verwittigen en wanneer. In de hoofdstukken 2, 3, 4 en 5 worden de belangrijkste onderdelen van het stroomschema nader toegelicht. Vervolgens worden situaties geschetst, waarbij wordt gekeken of er een meldplicht is.

Vragen en opmerkingen zijn van harte welkom op vhcp@vhcp.nl.

Stroomschema Doorgeven ongewone voorvallen

2. Zware ongevallen melden volgens BRZO

Voor bedrijven die kwalificeren als Brzo-bedrijf geldt een meldplicht voor zware ongevallen. Deze bedrijven moeten maatregelen treffen om zware ongevallen te voorkomen en de gevolgen daarvan voor mens en milieu te beperken. Er moet zo spoedig mogelijk na het ongeval worden gemeld aan de Inspectie SZW. De verplichting is primair gericht op de belangen van werknemers, maar ook een zwaar ongeval zonder slachtoffers moet worden gemeld.¹

Er is sprake van een zwaar ongeval als er als gevolg van “ongecontroleerde ontwikkelingen tijdens de bedrijfsuitoefening in een inrichting, waardoor onmiddellijk of na verloop van tijd ernstig gevaar voor de menselijke gezondheid of het milieu binnen of buiten de inrichting ontstaat en waarbij één of meer gevaarlijke stoffen betrokken zijn”.

Deze melding van een melding onder Brzo moet elektronisch gebeuren, onder vermelding van de volgende gegevens²:

- a. datum, tijd, plaats en omstandigheden van het zware ongeval;
- b. de daarbij betrokken gevaarlijke stoffen, alsmede de hoeveelheid daarvan;
- c. de gevolgen van het zware ongeval voor de werknemers, die zich op korte dan wel langere termijn kunnen voordoen;
- d. het aantal werknemers dat als gevolg van blootstelling aan een gevaarlijke stof is overleden, dan wel zodanig gewond is dat dit heeft geleid tot een opname in het ziekenhuis voor ten minste 24 uur;
- e. de ter bescherming van de werknemers voorgenomen en getroffen maatregelen en noodmaatregelen;
- f. de ter bescherming van de werknemers voorgenomen en getroffen maatregelen om herhaling van het ongeval te voorkomen;
- g. het bedrag van de materiële schade binnen de inrichting.

Indien uit nader onderzoek relevante informatie naar voren komt die afwijkt van de eerdere verstrekte informatie, wordt die nieuwe informatie zo spoedig mogelijk verstrekt (art. 20 lid d RRZO).

De exploitant hoeft niet te melden bij de Inspectie SZW als hij de informatie reeds heeft verstrekt in het kader van de meldplicht uit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wet milieubeheer of de Wet veiligheidsregio's (art. 20 lid 4 BRZO). Het bestuursorgaan dat de gegevens heeft ontvangen, heeft dan een doorzendplicht. Zo worden onnodige en dubbele meldingen voorkomen.

3. Incidenten melden volgens Wvgs

Er is een meldplicht opgenomen in de [Wet vervoer gevaarlijke stoffen](#) (Wvgs).

Welke gebeurtenissen melden?

Artikel 47 Wvgs bepaalt dat degene die één van de hieronder genoemde handelingen verricht, verplicht is om de IL&T in kennis te stellen indien zich daarbij ongevallen voordoen, waardoor gevaar voor de openbare veiligheid is of kan ontstaan. Het melden gebeurt overwijd en telefonisch aan het Meld- en InformatieCentrum (MIC) van de ILT.

¹ PGS 6, p. 49

² Artikel 14 Brzo jo. 6 Rrzo jo hoofdstuk 7 PGS-6

De handelingen:

- a. het vervoeren van gevaarlijke stoffen met een vervoermiddel over land, per spoor en over de binnenwateren;
- b. het ten behoeve van vervoer met een vervoermiddel over land, per spoor en over de binnenwateren aanbieden en aannemen van gevaarlijke stoffen;
- c. het laten staan en het laten liggen van een vervoermiddel, waarin of waarop zich gevaarlijke stoffen of resten daarvan bevinden;
- d. het ten behoeve van het vervoer beladen van een container of vervoermiddel met gevaarlijke stoffen en het lossen van die stoffen daaruit;
- e. het nederleggen van gevaarlijke stoffen tijdens het vervoer;
- f. het verpakken van gevaarlijke stoffen ten behoeve van het vervoer daarvan;
- g. het ten behoeve van het vervoer vullen van een daarvoor bestemde container, tank, verpakking of vervoermiddel met gevaarlijke stoffen en het lossen van die stoffen daaruit;
- h. het exploiteren van een container, tank, verpakking of vervoermiddel ten behoeve van het vervoer van gevaarlijke stoffen;
- i. het ontvangen van gevaarlijke stoffen tijdens of aansluitend op het vervoer;
- j. de overige met het vervoer van gevaarlijke stoffen rechtstreeks samenhangende handelingen, waaronder de beveiliging van de vervoersketen, voor zover daaromtrent bij of krachtens algemene maatregel van bestuur als bedoeld in [artikel 3](#), regels zijn gesteld.

Het 'gevaar voor de openbare veiligheid' omvat niet alleen de veiligheid van degenen die direct bij het vervoer betrokken zijn, zoals werknemers, maar ook de veiligheid van de omgeving en van al degenen en al hetgeen zich daar bevindt.³

Wie moet melden?

De verplichting van de meldplicht ligt bij diegene die de handeling verricht waarbij het ongeval zich voordoet (artikel 47 jo art. 2 lid 1 Wvgs). Tijdens het vullen is dat de vuller, tijdens het beladen is dat de belader, tijdens het vervoer de vervoerder, etc.

Het VHCP vat deze wettelijke bepaling zo op dat op eigen terrein de eigen HSE manager een incident meldt, maar dat op het terrein van de afnemer, de HSE manager van de afnemende partij de melding doet. Bij een incident tijdens het transport, belt de chauffeur de veiligheidadviseur van de vervoerder en is het deze persoon die het incident officieel meldt.

Wanneer melden?

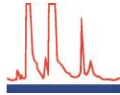
Het melden moet onverwijld gebeuren. Het moet dus zodra het feitelijk mogelijk is om te doen. Ondertussen laat de betrokkene handelingen met de gevaarlijke stoffen in elk geval achterwege totdat de IL&T de situatie heeft beoordeeld. Deze onthouding geldt natuurlijk niet voor handelingen die redelijkerwijs noodzakelijk zijn om verdere gevaarstelling of schade te voorkomen.

5. Incidenten rapporteren volgens ADR

Incidenten die moeten worden gemeld conform artikel 47 Wvgs, moeten daarnaast soms ook worden gerapporteerd aan de ILT op basis van het [ADR](#).

Welke gebeurtenissen rapporteren?

³ Zie MvT bij de Wvgs, TK 1992- 1993, 23 250, onder nummer 3

Rapporteren onder ADR hoeft alleen bij een ernstig ongeval of voorval bij het laden, vullen, vervoer of lossen van gevaarlijke goederen in Nederland (art. 1.8.5.1. ADR).

Een gebeurtenis is ernstig genoeg om te rapporteren als:

- gevaarlijke goederen zijn vrijgekomen of indien er een dreigend gevaar bestond van verlies van het product; **of**
- indien persoonlijk letsel, schade aan materiaal of milieu optrad; **of**
- indien de autoriteiten erbij betrokken waren.

Dit wordt hieronder nader toegelicht.

‘Persoonlijk letsel’ betekent de dood of letsel is opgetreden die / dat rechtstreeks verband hield met de vervoerde gevaarlijke goederen, en waarbij het letsel

- a. intensieve medische behandeling vereist,
- b. een verblijf van ten minste één dag in een ziekenhuis vereist, of
- c. het onvermogen tot werken gedurende ten minste drie opeenvolgende dagen tot gevolg heeft.

‘Verlies van product’ betekent het vrijkomen van gevaarlijke goederen van:

- a. vervoerscategorie 0 of 1 in hoeveelheden van 50 kg / 50 liter of meer, of
- b. vervoerscategorie 2 in hoeveelheden van 333 kg / 333 liter of meer, of
- c. vervoerscategorie 3 of 4 in hoeveelheden van 1.000 kg / 1.000 liter of meer

Het criterium voor verlies van product is ook van toepassing indien er een ‘dreigend gevaar van verlies van product’ bestond wat betreft de hierboven genoemde hoeveelheden. Dit moet doorgaans worden aangenomen indien, als gevolg van structurele schade, de middelen van omsluiting niet langer geschikt zijn voor verder vervoer of indien om een of andere reden een voldoende veiligheidsniveau niet langer gewaarborgd is (bijv. als gevolg van vervorming van tanks of containers, kantelen van een tank of brand in de onmiddellijke omgeving).

‘Schade aan materiaal of milieu’ betekent het vrijkomen van gevaarlijke stoffen, ongeacht de hoeveelheid, waarbij de geschatte schade meer bedraagt dan 50.000 Euro. Voor dit doel mag schade aan enig rechtstreeks betrokken middel van vervoer dat gevaarlijke stoffen bevat en aan de infrastructuur van de modaliteit niet in aanmerking worden genomen.

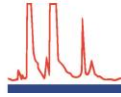
‘Betrokkenheid van autoriteiten’ betekent het rechtstreeks betrokken zijn van de autoriteiten of hulpverleningsinstanties tijdens de gebeurtenis waarbij gevaarlijke goederen betrokken zijn alsmede de evacuatie van personen of sluiting van openbare verkeerswegen (wegen / spoorwegen) gedurende ten minste drie uur als gevolg van het door de gevaarlijke goederen ontstane gevaar.

Wanneer rapporteren?

Er hoeft niet direct te worden gemeld; melding moet binnen een maand na het voorval. De idee van deze rapportage is om kennis op te doen voor het verbeteren van de internationale voorschriften.

Hoe rapporteren?

Het rapporteren gebeurt schriftelijk. Ga voor rapporteren naar de website www.ilent.nl en ga naar “Melden”. Kies de rubriek “Transport Gevaarlijke Stoffen” en selecteer bij soort “rapportage voorval/ongeval spoor en weg.

Tip: Bij het melden van een incident, vraag ILT dan direct of het incident ook moet worden gerapporteerd.

6. Incidenten melden volgens Wet Milieubeheer

Er is tevens een meldplicht opgenomen in artikel 17.2 van de [Wet Milieubeheer](#) (Wm).

Welke gebeurtenissen melden?

De meldplicht geldt voor ongewone voorvallen die zich binnen een inrichting hebben voorgedaan én die nadelige gevolgen voor het milieu hebben of kunnen hebben.

Er is sprake van een ongewoon voorval bij elke gebeurtenis in een inrichting, ongeacht de oorzaak daarvan, die afwijkt van de normale bedrijfsactiviteiten; dit begrip omvat derhalve zowel storingen in het productieproces en storingen in de voorzieningen van de inrichting als ongelukken en calamiteiten.

Een dergelijk ongewoon voorval hoeft echter alleen te worden gemeld als het nadelige gevolgen voor het milieu heeft of kan hebben. Het gaat hier om alle mogelijke nadelige gevolgen voor het milieu, maar het moet wel gaan om nadelige gevolgen voor het milieu buiten de inrichting. Indien er geen reële dreiging van schade is, bijvoorbeeld als het gaat om een loos alarm van een defecte brandmelder, hoeft niet te worden gemeld.

Er wordt *niet* gekeken naar de omvang van de gevolgen voor het milieu; ook voor ongewone voorvallen met kleine (dreigende) gevolgen geldt een meldplicht. Omdat dit als onnodig belastende bureaucratie kan worden ervaren, is er een mogelijkheid gegeven aan het bevoegd gezag om hiervoor een afwijkende regeling treffen.

Wanneer melden?

Als aan deze voorwaarden is voldaan moet het ongewone voorval zo spoedig mogelijk worden gemeld. Wat dit 'zo spoedig mogelijk' betekent, hangt af van de omstandigheden van het geval. Het gaat erop dat het feitelijk, praktisch mogelijk is.⁴

7. Praktijkvoorbeelden

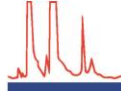
Aan de ITL is de vraag gesteld of bij onderstaande gevallen sprake is van een meldingsplichtig voorval op basis van art. 47 Wet vervoer gevaarlijke stoffen en 1.8.5.1. ADR

Casus 1: Een vrachtwagen geladen met gevaarlijke stoffen is betrokken bij een aanrijding. Er is geen schade aan de verpakkingen (cq. tank) en er zijn geen gewonden.

Antwoord: Zorgplicht van de chauffeur. Hij stelt zelf vast of de lading nog in orde is. Indien de lading in orde is dan is een melding niet noodzakelijk. Geen rapportageplicht.

Casus 2: Een vrachtwagen geladen met gevaarlijke stoffen is betrokken bij een eenzijdige aanrijding. Er is geen schade aan de verpakkingen (cq. tank), geen grote schade aan de wagen en geen gewonden. Na een controle geeft de brandweer de wagen vrij en kan de chauffeur zijn weg vervolgen.

⁴ Zie voor meer informatie: Stibbe Blogpost, 'Wanneer moet een ongewoon voorval op grond van de Wet milieubeheer gemeld worden'

Antwoord: Afhankelijk van de actie die de brandweer heeft uitgevoerd. In deze casus heeft de brandweer mogelijk de lading in een gesloten wagen geïnspecteerd. In dat geval geen rapportage, voldoet niet aan de criteria 1.8.5. Geen melding.

Casus 3: Een vrachtwagen geladen met gevaarlijke stoffen is betrokken bij een aanrijding. De vervoerder en de chauffeur zijn Oost-Europees.

Antwoord: Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen NL of buitenlandse vervoerders. Een eventuele rapportage 1.8.5 wordt ingezonden aan de ILT.

Casus 4: Een vrachtwagen geladen met gevaarlijke stoffen is betrokken bij een aanrijding. Er is schade aan de verpakkingen (cq. tank). Het voorval vindt plaats om 2.00u 's nachts. De chauffeur kan zijn de werkgever, verzender en ontvanger niet bereiken op dit tijdstip.

Antwoord: Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen tijdstippen. De chauffeur meldt dit onverwijld telefonisch aan de ILT. Rapportage is afhankelijk van de omstandigheden.

Casus 5: Een vrachtwagen geladen met gevaarlijke stoffen is betrokken bij een aanrijding. De chauffeur is zwaar gewond en wordt naar het ziekenhuis vervoerd. De vervoerder wordt de eerste uren na het voorval niet volledig geïnformeerd over het voorval.

Antwoord: Melden indien de vrachtwagen schade heeft. De chauffeur zal in deze situatie niet onverwijld kunnen melden. Het is overigens wel een taak van de veiligheidsadviseur tot het opzetten van passende noodprocedures bij eventuele ongevallen of voorvallen die de veiligheid tijdens het vervoer van gevaarlijke goederen of tijdens het laden en het lossen in gevaar kunnen brengen;

Rapportage is afhankelijk van de bevindingen, bijvoorbeeld bij dreigend verlies van lading bij een beladen voertuig.

Casus 6: Een oplegger geladen met gevaarlijke stoffen staat op de inrichting van de ontvanger. De chauffeur valt van de laadklep tijdens het lossen. De chauffeur wordt ter observatie met hoofdletsel naar het ziekenhuis gebracht maar hoeft niet opgenomen te worden (geen melding naar inspectie SZW nodig).

Antwoord: Geen handeling 2,1^e lid. Geen melding en geen rapportage. Arbeidsongeval.

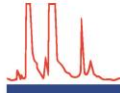
Casus 7: Een oplegger geladen met gevaarlijke stoffen staat op de inrichting van de ontvanger. De chauffeur valt van de laadklep tijdens het lossen. De chauffeur wordt meerdere dagen opgenomen in het ziekenhuis (wel melding naar inspectie SZW nodig).

Antwoord: Soortgelijk als bij casus 6. Arbeidsongeval.

Casus 8: Een tankwagen geladen met gevaarlijke stoffen staat binnen de inrichting van de ontvanger. De ontvanger merkt op dat de tank lekt.

Antwoord: Van uitgaande dat dit geen opslagsituatie is, anders 17, lid 2 WABO. Melden ja. Rapporteren vermoedelijk ook. Hoeveel kan er naar buitentreden, welke stof is.

Casus 9: Een vrachtwagen geladen met stukgoed emballage met gevaarlijke stoffen staat binnen de inrichting van de ontvanger. Tijdens het lossen rijdt een heftruck met zijn vork een verpakking lek.

Antwoord: Indien de emballage gevuld is met GS dan melden. Dit is een handeling 2, lid 1. Rapportage is afhankelijk van de stof en de hoeveelheid.

Casus 10: Een wagen met stukgoed emballage met gevaarlijke stoffen wil lossen bij de ontvanger. De ontvanger merkt tijdens een routine ADR-controle op, dat de vervoerder niet aan alle eisen van het ADR voldoet.

Antwoord: Geen melding. Geen rapportage.

Casus 11: Een wagen met stukgoed emballage met gevaarlijke stoffen wil lossen bij de ontvanger. De ontvanger merkt tijdens een routine ADR-controle op, dat de batterijen van de zaklantaarn leeg zijn. De chauffeur lost dit op door in de nabijheid batterijen aan te schaffen.

Antwoord: Geen melding. Geen rapportage.

Casus 12: Tijdens het lossen van een tankwagen met gevaarlijke stoffen in een tank van de ontvanger knapt de slang van tankwagen naar de aansluiting van de tank. Er zijn geen gewonden. Er is geen gevaar voor de openbare veiligheid. De calamiteitenorganisatie van de ontvanger kan de gelekte stoffen zelf opvangen en afvoeren.

Antwoord: Wel melding en wel een rapportage. Er is vermoedelijk wel een gevaar voor de openbare veiligheid (mens, dier en omgeving). De melding gebeurt door diegene die lost. Veelal de vervoerder. Kan in overleg (losser).

Casus 13: Een tankwagen met gevaarlijke stoffen is aangesloten op een tapinstallatie van de ontvanger. Deze tapinstallatie pompt de gevaarlijke stof direct in emballage. De gevulde emballage blijkt vervuild. Een chemische reactie vindt plaats en giftige dampen komen vrij. Eisen ten aanzien van de afvulplaats en tapinstallatie staan specifiek vermeldt in de milieuvergunning van de ontvanger.

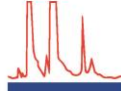
Antwoord: Handelingsituatie is het vullen van emballage in een inrichting. Dit betreft geen situatie zoals het vullen van een tankwagen of tankcontainer. Geen melding/rapportage. Wel 17, lid 2 WABO.

Casus 14: Een tankwagen met gevaarlijke stoffen was aangesloten op een tapinstallatie van de ontvanger. Deze tapinstallatie pompte de gevaarlijke stof direct in emballage. Een dag na de afvulling blijkt de verpakking ongeschikt voor de afgevulde stof, waardoor lekkage van de verpakkingen ontstaat. De verpakkingen staan nog binnen de inrichting van de ontvanger (PGS-15 inrichting).

Antwoord: Indien het opslag betreft en geen nederleggen tijdens het vervoer dan is geen meldplicht/rapportage van toepassing

Casus 15: Een vrachtwagen is geladen met stukgoed (IBC's en vaten) met gevaarlijke stoffen. Bij een kruispunt laat de oplegger los van de trekker, door een technisch mankement. De oplegger ligt naast de trekker in de berm. Er is geen lekkage van de verpakkingen, mede door goed gestuwde lading. De politie komt ter plaatse. Een gespecialiseerd bedrijf bergt de oplegger.

Antwoord: Wel melding en rapportage is afhankelijk van de inzet van de hulpdiensten.

Casus 16: Binnen een inrichting vindt een incident met gevaarlijke stoffen plaats. Tijdens het laden van de tankwagens zijn liters zoutzuur buiten deze omhulling getreden. De chauffeur van het voertuig heeft via de portofoon de belading van de tankwagens door de operator van kunnen stoppen.

Antwoord: Het laden is een handeling als bedoeld in artikel 2, 1^e lid van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen. Gelet op de memorie van toelichting van de Wvgs (zie p. 4) is dit incident aan te merken als een voorval, waardoor gevaar voor de openbare veiligheid is ontstaan of is te duchten. Het begrip “openbare veiligheid” beperkt zich niet tot de “openbare weg” of “de omgeving van een inrichting” waar het incident heeft plaatsgevonden. Immers, een ieder en al hetgeen wat zich daar bevindt dient volgens de memorie van toelichting te worden beschermd. Er moet dus gemeld worden. Afhankelijk van de hoeveelheid gelekte liters moet ook worden gerapporteerd.

Disclaimer: Hoewel met de grootst mogelijke zorg opgesteld, kan en zal het VHCP op geen enkele wijze aansprakelijkheid aanvaarden, voortvloeiend uit de toepassing van deze best practice. Deze best practice treedt uiteraard ook niet in de plaats van de geldende regelgeving op dit terrein. Deze omschrijvingen gelden slechts als uitleg van of aanvulling op de vigerende wet- en regelgeving en bijbehorende vergunningen